

ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНА СИНКРЕТИЗМУ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ КУЛЬТУРИ

У статті розглянуто особливості феномена синкретизму в таких галузях культури, як релігія, психологія та мистецтво. Досліджені основні риси релігійного синкретизму, визначено синкретизм у психології (як властивість дитячої системи сприйняття світу) та мистецтві (як синкретизм художньої образності).

Ключові слова: синкретизм, синкретичне бачення, полісинкретизм, світогляд, егоцентризм.

Сучасний світ ставить людину в складні умови соціального життя. Зростає напруга, пов'язана зі зміною ціннісних орієнтацій, необхідністю пошуку і швидкого знаходження рішень, стресовими ситуаціями – все це проблеми людського буття, збереження і розвитку особистості, її внутрішнього світу, світоглядної культури. В сучасних умовах світоглядні уявлення і переконання людини формуються в контексті плюралізму, розмаїття думок та поглядів на різні аспекти людського буття. Саме тому на сьогодні світоглядний синкретизм – одне з основних понять філософії та культури. Це зумовлено дедалі зростаючою роллю інтеграційних процесів та явищ у контексті глобалізації всього культурного життя суспільства, яке перетворює навколишній світ.

Значним внеском у дослідження проблематики релігійного синкретизму стали праці М. Еліаде, Ф. Ф. Зелінського, Г. Є. Кудряшова, М. М. Маторіна. У галузі психології варто зазначити таких дослідників, як Е. Клапаред та Ж. Піаже, а у галузі мистецтва – праці З. Фрейда, Л. М. Столовича.

Мета статті – визначити феномен синкретизму в релігії, психології та мистецтві. Відповідно до мети були поставлені такі завдання:

- розкрити особливості релігійного синкретизму;
- розглянути синкретизм як основну характеристику мислення дитини;
- розглянути синкретизм художньої образності як найяскравіший приклад синкретизму в мистецтві.

Синкретизм – з грецької *synkretismos* – об'єднання. Прояснення терміна синкретизм вперше запропоновано Плутархом у праці "Moralii". "Синкретизмом є об'єднання проти спільного ворога аналогічно діям грецьких міст" [5, 71].

Особливо широко термін синкретизм став застосовуватися в пізній античності при змішанні релігій стародавньої Греції та Сходу. "В елліністичний період взаємопроникнення релігійних поглядів античності та стародавнього Сходу приводять до такого явища, як релігійний синкретизм" [1, 288]. "Синкретизм грецьких та східних релігійних складових утворює якісно нове бачення світу" [6, 142]

На сьогоднішній день синкретизм проявляє себе в різних аспектах культури. Глибина поняття дозволяє використовувати його в багатьох галузях культури, зберігаючи при цьому центральне значення – неподільність складного явища на прості компоненти. Наприклад, в релігії синкретизм – це поєднання різних елементів у межах одного вірування, у психології – властивість дитячої системи сприйняття світу, не розчленованість психічних функцій на ранніх етапах розвитку дитини, у мистецтві – синкретизм художньої образності, яка об'єднує різні категорії художньої творчості. Дослідження, присвячені синкретизму, досить різноманітні.

Надзвичайно важливим проявом світоглядної культури є картина світу, яку творить релігійно орієнтована свідомість людини. Релігійний світогляд був і залишається одним з найвпливовіших типів світоглядної культури. Саме тому дослідження феномена релігійного синкретизму було і залишається актуальним для багатьох дослідників.

Під релігійним синкретизмом розуміється об'єктивний процес з'єднання, злиття різних елементів, вірувань та культів під час їхньої взаємодії, утворення нової цілісної системи світогляду, світовідчуття і культури зі специфічною структурою. Слід зазначити, що синкретизм відрізняється від релігійного плюралізму (це мирне співіснування чи поділ впливу між кількома конфесіями чи релігіями без їх злиття).

Концепція релігійного синкретизму представлена різними точками зору.

1. Релігійний синкретизм постає синонімом "побутової асиміляції", для якої характерне нашарування християнських вірувань на язичницьку основу. Цей процес є органічним синкретизмом бо християнство багато в чому не суперечить язичницькій системі вірувань, а доповнює її. При зустрічі християнства та язичництва останнє протягом багатьох століть залишалося значно сильнішим, тому що язичництво корінілось в самих основах народного життя де ритуально-побутові форми набули сили міцної традиції [9, 162-163].

2. Терміном "релігійний синкретизм" позначається взаємопроникнення релігійних уявлень при зустрічі двох або більше релігій, що розрізняються за ступенем свого розвитку. При цьому релігійний синкретизм розглядається з трьох точок зору. По-перше, як проникнення менш розвинутих культів у більш розвинуті. Прикладом чого є всі елементи анімізму, фетишизму і магії в християнстві. По-друге,

як проникнення елементів більш складних культів у менш складні. При цьому зберігається цілісність основної концепції. По-третє, як поєднання уявлень та культових дій кількох складних релігій [3, 338].

3. Полісинкретизм вказує на те, що основні історичні форми релігії являються складними синкретизованими структурами. Кожна з так званих "догматичних" або "вищих" релігій не є унікальною сама по собі, а являє собою історичний синтез різних релігій. Отже, релігійність того чи іншого народу є результатом певного впливу різних релігійних систем, коли відбувається чисельна синкретизація і пересинкретизація релігійних феноменів [2, 102].

Відомими прикладами релігійного синкретизму є язичницький синкретизм епохи античності та християнський синкретизм.

Язичницький синкретизм перш за все проявляє себе в елліністичний період грецької культури, яка є своєрідним неповторним синтезом різних релігійних та філософських уявлень Греції та країн Сходу. У порівнянні з класичним періодом, для періоду еллінізму характерне зростання ролі релігії в суспільному і культурному житті. Через руйнацію полісного соціального життя значно змінюються ціннісні орієнтації та релігійні уявлення греків. "Отримавши весь світ, греки втратили свою батьківщину – поліс" [1, 290]. У людини з'являється усвідомлення своєї незахищеності, самотності, що спонукає її до більш тісного спілкування з божеством, від якого вона чекає особистісного спасіння. Якщо раніше участь в релігійних церемоніях вважалася громадянським обов'язком людини, актом перевірки її політичної благонадійності щодо свого полісу, то тепер вона шукає в релігії забуття та спасіння від страху самотності та смерті. Саме вплив східних релігій породжує бажання зосередитись на спасінні душі і відсторонитись від світу, змінити який людина не має змоги. Слово "спасіння" (*soteria*) вперше зустрічається якраз в елліністичній релігії [1, 292].

Вплив Сходу простежується у трансформації традиційного грецького пантеону богів. Греки і македоняни, що розселилися по території всього близького Сходу, принесли туди свої культу олімпійських божеств, яким вони вклонялися. Однак на нових місцях традиційні грецькі боги зазнали серйозної трансформації під впливом більш розроблених і давніх східних релігійних систем. Культ грецьких богів – Зевса, Аполлона, Гермеса, Афродіти – набувають нових рис, запозичених у давньогрецьких божеств – Ормузда, Кібели, Мітри, Аттіса, Ісиди та ін. Особливо розповсюджуваним стало поклоніння єгипетській богині Ісиді. Вона поєднала в собі багато рис грецьких богинь – Гери, Афродіти, Деметри – і стала своєрідним універсальним культом єдиного жіночого божества [1, 297-298].

Характерним для язичницького релігійного синкретизму є не лише об'єднання функцій грецьких та східних рис в системі традиційних грецьких або східних богів, а й виникнення синкретичних нових божеств. Найбільш яскравим прикладом є культ Сарапіса в Єгипті, розроблений грецькими і римськими жерцями. Необхідно було створити новий, культ який би задовольняв релігійні потреби як еллінів, так і місцевого населення. Новий культ греко-єгипетського божества створювався на основі культу Осіріса, однак містив у собі риси олімпійських богів – Плутона, Зевса і Діоніса [1, 300].

Християнський синкретизм проявляється під час зародження та становлення християнства. Християнство виникло в 1 ст. н. е. у східних провінціях Римської імперії, однак офіційною релігією стає лише у 4-5 ст. З самого початку свого розповсюдження в світі християнство зустріло вороже ставлення спочатку серед іудеїв, а потім і у всій Римській імперії. Навіть сама держава, яка була відома своєю толерантністю до різних релігій підкорених нею народів, постала проти християнства, заборонивши останнє і піддавши його носіїв та послідовників тортурам і стратам. Боротьба язичництва і християнства триває протягом трьох століть і закінчується перемогою християнства. Однак, незважаючи на те, що язичництво поступово втрачає свої сили, християнська релігія ще довгий час нестиме в собі його відбиток. Язичницько-християнський синкретизм можна пояснити тим, що язичники (зокрема прості люди) вороже сприймали нову релігію і довго не могли звикнути до неї. Деякі положення християнської релігії сприймались більш позитивно лише тому, що були співзвучні язичницькому світорозумінню. "Специфічний релігійний досвід селян спирався на те, що можна було назвати космічним християнством, вони розуміли християнство як космічну літургію. Воскресіння Христа позитивно сприймалося людьми, тому що воно співзвучне з образом весни та воскресінням природи" [9, 156]. Потягом століть церква була змушена боротися проти постійного "напливу" язичницьких елементів. Значна частина народної релігії дохристиянської доби вижила та збереглася, приймаючи форму календарних свят і трансформувалась у культ святих.

Слід зауважити, що, хоча у православ'ї та дохристиянських віруваннях існують схожі риси, не можна зводити процес синкретизації до пристосування язичництва до православ'я або навпаки. Язичницько-християнський синкретизм являє собою багатоманітне ґрунтовне переосмислення дохристиянських елементів у новій православній системі.

Не менш актуальним є розгляд феномена синкретизму в психології. Завжди буде цікавим дослідження людини як особистості, її місця у світі, відношення до дійсності і до самої себе. Досліджуючи світогляд будь-якої людини, важливо розуміти особливості її характеру, мислення, поведінки.

Синкретизм в психології – це властивість дитячої системи сприйняття світу, яка полягає в поєднанні в одне ціле зовсім різних явищ реальності без їх детального аналізу. Цей період має місце в житті кожної людини.

Першими дослідниками, які вказали на наявність синкретизму в мисленні дитини, були швейцарські психологи Едуард Клапаред та Жан Піаже. Вони вважали синкретизм основною характеристи-

кою дитячого мислення, яка пояснює неспроможність дитини до логічного міркування через тенденцію замінити синтез співставленням.

Піаже вважав синкретизм результатом егоцентричного мислення дитини. Корені егоцентричного мислення він бачив у двох обставинах. Перша причина полягає в асоціальності дитини, тобто від неї ще не вимагається більшість тих правил, які диктує суспільне життя. Дитина живе, переважно керуючись принципом задоволення, і лише згодом починає керуватися принципом заборон, яке їй нав'язує суспільство (на цьому ж наголошує теорія психоаналізу). Друга причина полягає у своєрідному характері практичної діяльності дитини, гри. "Дитина грає, а не працює, саме це приводить її до вигадки і фантазування" [4, 376].

Думка в дитини більш егоцентрична, ніж в дорослого, вона являє собою середину між аутизмом і соціалізованою думкою (реальністю). Реалістичне мислення являється пізнім продуктом, воно ніби нав'язується дитині ззовні за допомогою довготривалого і систематичного спонування яке має на неї соціальне середовище. Перші спроби позбутися егоцентризму виникають в дитини на 7-8 році життя – саме в цей період вона починає не лише реагувати на думку соціального середовища, а й завоювати її. До цього соціальний світ існує для дитини ніби десь поряд, однак в неї ще не виникає бажання заглиблюватись у нього та детально аналізувати його. До певного віку дитині вистачає свого суб'єктивного розуміння всіх речей реальності. Піаже показує, що розум дитини працює ніби в двох різних площинах, які розташовані одна за одною – нижня і верхня. Робота, що відбувається в нижній площині, в перші роки життя набагато важливіша, саме в ній розум дитини перебуває більше. "Це справа самої дитини, яка невпорядковано звертає до себе і кристалізує навколо своїх потреб все, що здатне їх задовольнити. Це площина суб'єктивності, бажань, ігор, примх. Саме ця площина і являється синкретичною" [4, 381].

Верхня площина навпаки поступово вибудовується соціальним середовищем, тиск якого дитина з часом відчуває на собі все більше. Це площини об'єктивності мови, логічних понять, одним словом реальність. З початку ця площина занадто тонка, дуже часто вона гнеться і руйнується, а елементи, що складають її, падають в нижню площину і змішуються з елементами, що належать останній. Дитина живе в двох світах, все соціальне з початку являється чужим для неї, а внутрішній суб'єктивний світ навпаки є для неї ближчим і зрозумілішим. Саме спираючись на нього, дитина і пояснює собі реальність. Дитячі виправдання і пояснення певного явища мають суб'єктивний характер. Наприклад під час гри в дитини виникає бажання пояснити певну подію або явище реальності не так, як є насправді, а так як їй того хотілося б. Гра спонукає дитину до фантазування і створення такої реальності, де можуть існувати зв'язки між зовсім різними речами. Дуже часто гра в дитини являється відходом від реального світу і створенням свого власного (фантастичний світ). До певного віку дитина пізнає навколишній світ, відштовхуючись від власного бачення речей. Досвід у дитини складається з різних, "вихоплених" з реальності фрагментів, які здаються їй зрозумілими і часто змішуються з фантастичними, вигаданими уявленнями про реальність. Саме в цьому і полягає егоцентричне мислення дитини, результатом якого і виступає синкретизм – поєднання в одне ціле зовсім різних понять.

На думку Піаже причина виникнення такого мислення полягає у тому, що до 7-8 років дитина ще не налаштована прислуховуватись до думки інших людей. Саме через це в неї часто існує "хибне", "уявлюване" бачення певної речі або явища реальності. Найяскравіше це простежується під час гри, де часто дитина пояснює собі щось так, як вона хоче або уявляє, не замислюється над істинністю уявлення. "В певному віці дитина ще не має в цьому потреби, їй вистачає і свого розуміння реальності" [4, 393].

Поступово під впливом соціального середовища в дитини починається відхід від синкретичного бачення реальності. Це пояснюється тим, що егоцентричне, суб'єктивне мислення починає поступатися об'єктивному. Дуже велике значення тут має школа. Дитина починає зіставляти свої думки з думками інших людей. Сприйняття і засвоєння чужого досвіду на думку Піаже являється основою соціалізації. Саме в суспільстві вона поступово позбавляється синкретичного мислення. "Тільки зіткнення нашої думки з чужою викликає в нас сумнів і потребу в доведенні. Тільки в суспільстві дитина може поступово звільнитись від синкретичного мислення" [4, 390].

Егоцентричне мислення, результатом якого і являється світоглядний синкретизм, рано чи пізно повинно поступитись місцем фактичному об'єктивному світу. Якщо цього не відбувається людині досить складно адаптуватися в житті. Існують дорослі люди, які залишилися егоцентричними в своїй манері мислити. Ці люди створюють між собою і реальністю вигаданий або містичний світ, зводять все до своєї індивідуальної точки зору. Вони не пристосовані до життя, їм складно розібратись в самих собі. Егоцентризм мислення або звичка переважно жити лише в своєму внутрішньому світі, яка розвиває багатство індивідуальних образів та почуттів, зменшує самоаналіз і самопізнання.

Егоцентричне мислення є важливою складовою творчої діяльності людини. Однак, живучи паралельно в цих двох світах, необхідно розрізняти тонку межу між ними, і все ж таки більше бути спрямованим до реального світу.

Світ кожної людини – це світ цінностей, які виступають орієнтирами її життя. Однією з основних цінностей, які визначають життя людини, є мистецтво. Мистецькі знання і життєво-художній досвід відіграють значну роль у діяльності людини та у формуванні її світогляду.

У мистецтві синкретизм найяскравіше виявляє себе як синкретизм художньої образності, яка об'єднує різні категорії художньої творчості – простір, час, образ автора, естетичний ідеал епохи, жанр, сюжет тощо.

Мистецтво, як одна з форм духовної культури, безумовно, ґрунтується на образній основі. Категорія образності розглядається в системі природи художнього твору, а ширше являється структурною одиницею категорії художньої свідомості. Поняття образності виникає на рівні пізнання природи твору. Синкретизм художньої образності у художньому творі реалізується на всіх рівнях, починаючи з синкретизму стилів, який зумовлений перш за все тим, що митець не може існувати в рамках одного стильового напрямку (хоч його творчість, зрозуміло має певну домінанту) та закінчуючи явищами синкретизму на рівні образів-персонажів. Саме на рівні виникнення образів-персонажів синкретизм проявляє себе найбільш яскраво.

Для автора будь-якого художнього твору вихідною точкою є цілісна картина, образ, що виникає миттєво, "твір на передодні твору" [7, 188]. Цей образ виникає як щось самостійне, тривожне, невиразне, як певне неструктуроване поле звуків, фарб, слів, ліній, смислів тощо. Виникнення художнього твору неможливе без виникнення художнього образу. Труднощі розуміння людиною мистецтва – це труднощі "відкриття" для себе художніх образів, розуміння їх високого значення і насолоди їх красою. Проблема художнього образу багатогранна. Вона включає в себе багато питань, які стосуються і становлення художніх образів і їх функціонування в суспільстві. Особливо цікавим є питання як митець створює художні образи, як він творить їх під впливом сприйняття дійсності, набутих вражень, знання життя, власного досвіду, таланту, інтуїції та розуму.

Народження художнього образу пов'язане зі сприйняттям дійсності. Він виникає на основі цього живого споглядання та являє собою результат глибокого осмислення і складної духовної переробки багатьох життєвих сприйнятих та уявлень. Однак передусім художній образ довго виношується і формується в уявленні митця. Перед ним постає велика проблема: як виразити в цьому образі свої думки, переконання, як зуміти показати в цьому образі самого себе.

Духовне перетворення життєвих сприйнятих і естетичних уявлень від предметів у художній образ, тобто сама творчість є процесом пізнання світу, засобом уявлень про цей світ. Проте у художньому творі не тільки відображається зовнішній світ, об'єктивна реальність, а й виражається внутрішній світ, суб'єктивна реальність – як персонажів, що зображуються художником, так і самого художника як неповторної особистості. Це і є найголовнішим у художньому творі. У своїх творах художник повинен не лише відображати навколишній світ і всі його деталі, а й показувати своє ставлення до цього світу. Справжній митець завжди говорить у своєму творі те, що думає, показує його так, як бачить сам. Як говорить О. Роден у своєму заповіті всім молодим художникам, бажаючи присвятити себе мистецтву: "Якщо у творі немає внутрішньої правдивості, в ньому немає і мистецтва. Справжній художник завжди виражає те, що думає і не боїться знищити існуючі норми" [7, 193].

Твір мистецтва є якісно новою реальністю, створеною людиною, яка поєднує об'єктивний та суб'єктивний світи. Синкретизм художньої образності полягає у тому, що внутрішній суб'єктивний світ часто не являється точним відображенням реальності, а є вигаданим фантастичним баченням. В уявленні художника реальний світ може набувати якісно нових рис і поєднувати в собі різні, а інколи і протилежні речі.

Художній образ – продукт уяви і фантазії – має на людину ідейно-емоційний вплив, іноді навіть більший, ніж реальність. Ця особливість мистецтва дає йому можливість духовно доповнювати те, чого недостає людині в житті, компенсувати за допомогою уяви задоволення багатьох потреб. За допомогою мистецтва можна перенестися у фантастичне майбутнє, яке допомагає розширити межі навколишнього простору. "Людина не може примиритися з необхідною обмеженістю свого існування, і мистецтво дозволяє їй прожити тисячі життів, брати участь у захоплюючих подорожах і пошуках. Ця сила мистецтва називається компенсаційною або компенсаторною функцією" [8, 231]. Такою функцією мистецтво володіло завжди, проте в деякі епохи художнього розвитку вона висувалася на центральне місце, наприклад, у кризові періоди історії, коли дуже сильно загострюється конфлікт між реальністю та ідеальними прагненнями людей. Тоді мистецтво може стати казковим світом, де можна вкритися від жорстокої дійсності.

Проявляючи свою компенсаційну роль, мистецтво не може не виконувати своїх інших функцій: пізнавати світ, оцінювати його явища, викликати свій ідейно-емоційний зміст, бути засобом спілкування між людьми і засобом виховання особистості тощо. Проте, з іншого боку, жодна з цих функцій не може бути художньо здійснена, якщо художник не створює особливий духовний світ, який ідеально доповнює світ реально існуючий. Не правильно вважати, що в компенсаційному значенні мистецтво слугує лише сховищем від жорстокої дійсності. Це не просто сховище, а свій погляд на світ і часто – бажання зробити його кращим. Після того, як художник пізнає та оцінює реальність саму по собі, у нього може виникнути бажання змінити її. Вимисел в такому випадку виступає бажанням зробити об'єктивну реальність іншою, кращою для людини.

Отже, на сьогоднішній день синкретизм виявляє себе в різних аспектах культури – релігії, психології та мистецтві. Під релігійним синкретизмом розуміється об'єктивний процес поєднання різних елементів, вірувань та культів під час їхньої взаємодії, утворення нової цілісної системи світогляду.

Одними з найяскравіших проявів релігійного синкретизму є язичницький синкретизм епохи античності та християнський синкретизм. У психології синкретизм означає властивість дитячої системи сприйняття світу. Період егоцентричного або синкретичного мислення є в житті кожної людини. В мистецтві синкретизм найяскравіше проявляє себе як синкретизм художньої образності, яка об'єднує різні категорії художньої творчості.

Література

1. Зелинский Ф. Ф. Религия эллинизма / Ф. Ф. Зелинский. – Томск, 1996. – 426 с.
2. Кудряшов Г. Е. Динамика полисинкретической религиозности / Г. Е. Кудряшов. – Чебоксары, 1974. – 295 с.
3. Маторин Н. М. К вопросу о методологии изучения религиозного синкретизма / Н. М. Маторин. – Л., 1934. – 235 с.
4. Пиаже Ж. Речь и мышление ребёнка / Ж. Пиаже. – М., 1994. – 590 с.
5. Плутарх Моралии / Плутарх Моралии. – Харьков, 1999. – 395 с.
6. Садохин А. П. Мировая культура и искусство / А. П. Садохин. – М., 2001. – 360 с.
7. Столович Л. Н. Жизнь. Творчество. Человек / Л. Н. Столович. – М., 1985. – 470 с.
8. Фрейд З. Психологические этюды / З. Фрейд. – М., 1981. – 295 с.
9. Элиаде М. Аспекты Мифа / М. Элиаде. – М., 2005. – 270 с.

References

1. Zelinskiy F. F. Religiya ellinizma / F. F. Zelinskiy. – Tomsk, 1996. – 426 s.
2. Kudryashov G. Ye. Dinamika polisinkreticheskoy religioznosti / G. Ye. Kudryashov. – Cheboksary, 1974. – 295 s.
3. Matorin N. M. K voprosu o metodologii izucheniya religioznogo sinkretizma / N. M. Matorin. – L., 1934. – 235 s.
4. Piazhe Zh. Rech i myshleniye rebenka / Zh. Piazhe. – M., 1994. – 590 s.
5. Plutarkh Moralii / Plutarkh Moralii. – Kharkov, 1999. – 395 s.
6. Sadokhin A. P. Mirovaya kultura i iskusstvo / A. P. Sadokhin. – M., 2001. – 360 s.
7. Stolovich L. N. Zhizn. Tvorchestvo. Chelovek / L. N. Stolovich. – M., 1985. – 470 s.
8. Freyd Z. Psikhologicheskiye etyudy / Z. Freyd. – M., 1981. – 295 s.
9. Eliade M. Aspekty Mifa / M. Eliade. – M., 2005. – 270 s.

Чумаченко Т. С. Исследование феномена синкретизма в разных отраслях культуры

В статье рассмотрены особенности феномена синкретизма в таких отраслях культуры, как религия, психология и искусство. Исследованы основные черты религиозного синкретизма, обозначен синкретизм в психологии (как свойство детской системы восприятия мира) и искусстве (как синкретизм художественной образности).

Ключевые слова: синкретизм, синкретическое видение, полисинкретизм, мировоззрение, эгоцентризм.

Chumachenko T. Research of phenomenon of syncretism in various areas of culture

The article describes the characteristics of the phenomenon of syncretism in the areas of culture as religion, psychology and art. The basic features of religious syncretism, defined syncretism in child psychology as a property of perception of the world and art as syncretism artistic imagery.

Religious syncretism is the process of connection of different elements, beliefs and cults, during their co-operating of one with other and formation of the new, integral system of world view. One of the known examples of religious syncretism there is heathen syncretism of epoch of antiquity and christian syncretism. Heathen syncretism foremost finds out itself in an ellinistichniy period of greek culture which shows by itself the synthesis of different religious and philosophical presentations of Greece and orient. Christian syncretism shows up during an origin and becoming of christianity. It is combination of heathen and christian world view.

Syncretism in psychology it is property of child's system of the world perception, which consists in combination in one unit quite the different phenomena of reality without their detailed analysis. This period takes place in life of everybody. Maiden attempts to be delivered from syncretism arise up for a child on 7-8 year of life – exactly in this period it begins not only to react on opinions of society but also master them. Exactly in society a child is gradually delivered syncretism thought.

In an art syncretism brighter all finds out itself as syncretism of artistic vividness, which unites the different categories of artistic creation – space, time, appearance of author, aesthetically beautiful ideal of epoch, genre, subject and others like that. The origin of artistic work is impossible without the origin of image. Birth of image is related to perception of reality. However foremost an image is long matured and formed in presentation of artist. Syncretism of artistic vividness consists in that the internal subjective world often does not appear the exact reflection of reality, but is the invented fantastic vision. In presentation of artist the real world can acquire high-quality new lines and to combine in itself different, and sometimes and opposite things.

Key words: syncretism, syncretized vision, polysyncretism, philosophy, self-centeredness.